

**ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีต่อการปรองดอง
เพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้***
**THE ECCLESIASTES' VIEW TOWARDS RECONCILIATION
FOR PEACEFUL SOCIETY IN SOUTHERN REGION**

พระครูอรุณสุตาลังการ

Phrakru Arunsutalangkan

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand

E-mail: pmpreeda@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีต่อการปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ พระสังฆาธิการและพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 420 รูป ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 201 รูป โดยใช้ตารางเครจชีและมอร์แกน ที่ระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 18 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นต่อการปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสามัคคี มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา คือ ด้านการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.19$) และด้านการให้อภัย มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อจำแนกตามอายุ พรรษา วุฒิการศึกษา และตำแหน่งทางคณะสงฆ์ พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ประชาชนควรสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นอันเป็นรากฐานของความปึกแผ่นในสังคม ทุกฝ่ายควรหันหน้าเข้าหากัน ให้อภัยซึ่งกันและกัน พุดจาอย่างประนีประนอม เพื่อให้สังคมเกิดความสันติสุข โดยใช้หลักสาราณียธรรม 6 ทุกภาคส่วน ควรมีการสื่อสารให้ข้อมูลที่เป็นจริงต่อสังคม ไม่ปิดบังอำพรางข้อมูลและข้อเท็จจริงที่ประชาชนต้องรับรู้

คำสำคัญ: ความคิดเห็น, พระสังฆาธิการ, การปรองดอง, สังคมสันติสุขในภาคใต้

* Received 8 October 2020; Revised 9 November 2020; Accepted 27 November 2020

Abstract

The Objectives of this research article were 1) to study the ecclesiastes' view towards reconciliation for peaceful society in Southern region. 2) to study the suggestion on the way to build up the reconciliation for peaceful society in Southern region, this research article is quantitative research. The populations were composed of ecclesiasts and moral teaching monks in school in specific area of Southern region, there are 420 persons, sample size was 201 persons according to Krejcie and Morgan's table measurement, at the error of 0.5 The instrument for this research was questionnaire which designed by the researcher and composed of 18 items, data analysis by package computer program for social science research. The statistics were applied as follows; percentage, arithmetic mean and standard deviation. The findings were as follows: 1) The ecclesiastes' view towards reconciliation for peaceful society in Southern region. by overview was at more level when considered in each aspect found that the aspect of unity was the highest mean ($\bar{X}$ = 4.35) and followed up the aspect of communication ($\bar{X}$ = 4.19) and the aspect of forgiveness was the lowest mean ($\bar{X}$ = 4.02) and classified in terms of ages, period of monkhood, degrees of education and Sanga's positions found that all aspect were at more level. 2) The suggestions on the ways to build up the reconciliation for peaceful society in Southern region almost found that all people should build up on unity in local as the root of social solidarity. All should be shared each others, to be forgive each other, speak on compromising for peaceful society occurring by applying on Saraniya Dhamma (Reconciliation). All groups should be data and fact which people need to know.

Keywords: View, Ecclesiastes, Reconciliation, Peaceful Society in Southern Region

บทนำ

สถานการณ์สังคมไทยที่ผ่านมาอยู่ในสภาวะที่สร้างความแตกแยกทางความคิด มีการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายให้แก่ชาติด้านเมืองจนถึงปัจจุบัน ด้วยสืบเนื่องจากสถานการณ์บ้านเมืองตกอยู่ในความคิดที่ไม่เคารพในระบอบประชาธิปไตย มีการชุมนุมประท้วงรัฐบาลจนนำไปสู่การยึดอำนาจการปกครอง เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 รวมถึงการคัดค้านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดเนื่องจากการชุมนุมทางการเมือง การแสดงออกทางการเมืองของประชาชน ที่เรียกว่า พรบ.นิรโทษกรรมสุดซอยหรือยกชั่ง และมีการก่อสถานการณ์ความ

รุนแรงในภาคใต้ เหตุการณ์นี้สร้างความขัดแย้งทางการเมืองและทางสังคมที่รุนแรงอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ทำให้เกิดการใช้บังคับกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมสร้างความรู้สึกสับสนและไม่เท่าเทียม การเลือกปฏิบัติเกิดขึ้นในทางความคิดทางการเมืองของประชาชนเป็นวงกว้าง จึงมีการชุมนุมประท้วงทางการเมืองของประชาชนและก่อความรุนแรงจนเกิดการกระทำผิดต่อกฎหมายบ้านเมือง อันนำไปสู่การกล่าวหาและมีการดำเนินคดีกับผู้ที่เข้าร่วมการชุมนุมและผู้ก่อความรุนแรงจำนวนมาก ทำให้ถูกจำกัดเสรีภาพและอิสรภาพในระหว่างการถูกกล่าวหาทางอาญา อันเป็นผลมาจากภาครัฐได้ประกาศและบังคับใช้กฎหมายที่เคร่งครัดและขาดความยืดหยุ่นจนเกินความจำเป็น ซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าวได้เกิดเป็นปัญหาเรื้อรังลึกลงไปสู่สังคมไทยในทุกระดับและนำมาซึ่งความหวุ่นไหว ขาดความเชื่อมั่นในการดำเนินชีวิตให้เป็นปกติสุขของประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะในภาคใต้ รวมทั้งการเกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและความเหลื่อมล้ำในสังคม (พระมหามหรรษา ธรรมหาโส (นิธิบุญยากร), 2554)

ปัญหาดังกล่าวสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประเทศชาติ ทั้งทางด้านความมั่นคง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอันดีงาม เพื่อให้สังคมเกิดสันติสุข อันจะเป็นรากฐานที่ดีต่อการลดความขัดแย้ง และสร้างความปรองดองของคนในชาติ โดยต้องคำนึงถึงมูลเหตุจูงใจของการกระทำที่ประชาชนได้แสดงออกทางการเมือง เพื่อจะทำให้สังคมไทยและประเทศชาติกลับมาสู่ความสงบสุขเรียบร้อย มีความสมัคสมานสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงและเข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไป ประกอบกับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ได้ดำเนินการจัดโครงการขับเคลื่อนแผนปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 เป็นต้นมา พร้อมทั้งได้ระดมความคิดเห็นของพระสังฆาธิการเพื่อนำข้อเสนอแนะ และองค์ความรู้ไปเป็นแนวทางในการสร้างสังคมสันติสุขในภาคใต้ พระสังฆาธิการในฐานะเป็นผู้ที่ประชาชนให้ความเคารพสักการะ และเป็นผู้เผยแผ่หลักพุทธธรรมเพื่อประโยชน์สุขแก่อกุลแก่ประชย่อมมีส่วนสำคัญในการผลักดันนโยบายของรัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขเพื่อลดหรือขจัดความขัดแย้งในสังคมให้หมดไป เป็นสังคมที่มีความปรองดองและยั่งยืนต่อไป (พระมหามหรรษา ธรรมหาโส (นิธิบุญยากร), 2554)

ด้วยปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีต่อการปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ เพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการสร้างความปรองดองและความสมานฉันท์เพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีต่อการปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พระสงฆ์และพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในพื้นที่ภาคใต้ที่อบรมผ่านโครงการขับเคลื่อนแผนปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ จำนวน 420 รูป

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พระสงฆ์และพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในพื้นที่ภาคใต้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. ที่ระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.5 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 201 รูป (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำองค์ความรู้มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถาม โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษา และตำแหน่งทางคณะสงฆ์ เป็นแบบสอบถามมีคำตอบให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของพระสงฆ์และพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ เป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (Likert, R., 1992) จำแนกออกเป็น 3 ด้าน จำนวนคำถาม 18 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายและกรอบการวิจัยในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเสนอหาวิเคราะห์หาแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อสอบถามข้อมูลทั่วไปและระดับความคิดเห็นที่มีต่อการปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้

3.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเรียบเรียง และสร้างเป็นแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยครอบคลุมความคิดเห็นของพระสงฆ์และพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ ทั้ง 3 ด้าน มาใช้เป็นคำถามในแบบสอบถาม

3.4 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 201 ชุด ไปแจกให้พระสังฆาธิการและพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในพื้นที่ภาคใต้ ในการอบรมสัมมนาในโครงการขับเคลื่อนแผนปรงดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ โดยอธิบายให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจในการตอบแบบสอบถามก่อนและให้ลงมือตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง

4.2 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 201 ชุด นำมาตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมดแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ ได้แก่ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษา และตำแหน่งทางคณะสงฆ์ นำเสนอเป็นตารางและภาพประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีต่อการปรงดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสื่อสาร 2) ด้านการให้อภัย และ 3) ด้านความสามัคคี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ มีความเห็นมากที่สุด 5 คะแนน มีความเห็นมาก 4 คะแนน มีความเห็นปานกลาง 3 คะแนน มีความเห็นน้อย 2 คะแนน มีความเห็นน้อยที่สุด 1 คะแนน และผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, J., 1977)

ตอนที่ 3 รวบรวมข้อมูลจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างความปรงดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยรวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอแบบบรรยายสรุปในแต่ละด้าน แล้วนำมาจำแนกเป็นข้อ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีต่อการปรงดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ พบว่า พระสังฆาธิการมีความเห็นต่อการปรงดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความสามัคคี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.19$) และด้านการให้อภัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.02$) ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ พบว่า

2.1 ด้านการสื่อสาร

2.1.1 ควรมีการสื่อสารให้ข้อมูลที่เป็นความจริงต่อสังคมมากที่สุด ไม่ปิดบังอำพรางข้อมูลและข้อเท็จจริงที่ประชาชนต้องรับรู้

2.1.2 ควรเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความจริง ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แม้ผู้นั้นจะเป็นคู่กรณีก็ตาม

2.1.3 ควรมีการควบคุมสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบด้านการสื่อสาร โดยไม่ ละเมิดสิทธิของกันและกันและให้บังคับใช้กฎหมายด้านสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.4 ควรจะรับฟังข่าวสารในหลายๆ ช่องทาง เพื่อความถูกต้องและได้รับรู้ข่าวสารอย่างแท้จริง พร้อมทั้งควรพิจารณาให้ดีกว่าก่อนที่จะรับฟังข่าวสาร เพื่อไม่เกิดความแตกแยกในสังคม

2.1.5 สื่อสารมวลชนควรรับผิดชอบในการนำเสนอข่าวสารที่เป็นจริง และมีความกล้าหาญเชิงจริยธรรมในการนำเสนอข่าวสาร

2.2 ด้านการให้อภัย

2.2.1 ทุกฝ่ายควรหันหน้าเข้าหากัน ให้อภัยซึ่งกันและกัน พุดจาอย่างประนีประนอมเพื่อให้สังคมเกิดความสันติสุข โดยใช้หลักสาราณียธรรม 6

2.2.2 ควรให้อภัยอย่างมีเหตุผล มีความยุติธรรม และควรตั้งอยู่ในหลักศีลธรรมโดยเฉพาะเมตตากรรม

2.2.3 ควรปลูกฝังจิตสำนึกในการให้อภัยมากที่สุด

2.2.4 ควรให้โอกาสผู้อื่นเพื่อกลับตัวกลับใจเป็นคนดีและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

2.2.5 ควรให้อภัยแก่คู่กรณีเพื่อความไว้วางใจและมีความรู้สึกที่ดีต่อกันและเจรจาตามหลักนิติธรรม

2.3 ด้านความสามัคคี

2.3.1 ควรสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นอันเป็นรากฐานของความปึกแผ่นในสังคม

2.3.2 ควรร่วมมือร่วมใจกันเพื่อความรักสมานสามัคคีของคนในชาติ

2.3.3 ควรนำความสามัคคีมาสร้างความปรองดองเพื่อสันติสุขในสังคม เป็นการคลายความขัดแย้งในสังคม

2.3.4 ควรทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดความสามัคคีสมานฉันท์ของคนในชาติ

2.3.5 ควรเริ่มสร้างความสามัคคีจากสถาบันครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติพร้อมกัน

อภิปรายผล

1. ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีต่อการปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้” โดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริง เนื่องจากการปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญและตระหนักเพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นในสังคม ไม่แบ่งขั้ว แบ่งกลุ่ม หรือแบ่งสีที่ทำให้สังคมเกิดความแตกแยก ขาดความรักสามัคคี ไม่ปรองดอง ขัดแย้งกัน สมาชิกของสังคมต้องอยู่ร่วมกันได้ แม้ในท่ามกลางของสังคมที่แตกต่าง สอดคล้องกับแนวคิดของ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ได้กล่าวว่า แม้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมจะมีทัศนคติความคิดเห็นที่แตกต่าง แต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างผสมกลมกลืน ในสังคมหนึ่งไม่จำเป็นและเป็นไปไม่ได้ที่จะทำให้มนุษย์เหมือนกันทุกประการ มนุษย์ย่อมมีความแตกต่างกัน แต่สิ่งที่สังคมต้องหาทางช่วยกัน ก็คือ ทำอย่างไรจึงจะทำให้สังคมอยู่ร่วมกันได้ในท่ามกลางความแตกต่าง (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2546) เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้านสามารถนำมาอภิปรายผลวิจัยได้ ดังนี้

1.1 ด้านการสื่อสาร พบว่า พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นต่อการปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ โดยรวม อยู่ในระดับมาก และในรายข้อ พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริงที่ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือการสื่อสารทางการเมืองที่มีความสำคัญ การรับฟังข่าวสารแค่เพียงฝ่ายเดียว ทำให้เกิดวิกฤตการแบ่งขั้ว แบ่งกลุ่มในสังคมไทย ดังนั้น เพื่อความปรองดองและสร้างสังคมสันติสุข ผู้คนในสังคมต้องลดวาทกรรมสร้างความเกลียดชังที่นำไปสู่ความปรองดองสันติสุขได้ สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า การสื่อสารที่ดีและไม่ดี พระพุทธเจ้าทรงสอนเรื่องการพูดไว้ในหลักสัมมาวาจาหรือ วาจาชอบหรือเจรจาชอบ (Right Speech) ซึ่งเป็นศีลพื้นฐานสำหรับบุคคลทั่วไป ซึ่งให้ปฏิบัติ ดังนี้ 1) ละมุสาวาท เว้นการพูดเท็จ ให้พูด สัจจวาจา พูดคำจริง 2) ละปิสุณวาจา เว้นการพูดส่อเสียด ให้พูดสมัคครณีวาจา พูดคำสมานสามัคคี 3) ละมรสุวาจา เว้นการพูดคำหยาบ ให้พูดสันถวาจา พูดคำอ่อนหวานสุภาพ 4) ละสัมผัปปลาปะ เว้นการพูดเพ้อเจ้อ ให้พูดอัตถสัณหิตาวาจา พูดคำมีประโยชน์ การพูดไม่ดีกล่าวจะก่อให้เกิดความแตกแยก เกลียดชังที่ปัจจุบันเรียกว่า โทษาวาท หรือ เฮท สปีช (Hate Speech) อง.จตุกก.(ไทย). 21/82/127,

อง.จตุกก.(ไทย) 21/148 - 149/212 (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539); (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2551)

1.2 ด้านการให้อภัย พบว่า พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นต่อการปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้โดยรวม อยู่ในระดับมาก และในรายข้อ พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริงที่ว่า การยอมรับผิด การให้อภัยแก่กันและกัน สามารถนำไปสู่ความปรองดองในสังคมได้ สลายความขัดแย้ง สร้างสมานฉันท์ในสังคมได้ แนวคิดเรื่องอภัยทานสร้างสังคมสันติสุขให้เกิดขึ้นได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (นินิบุญญากร) ได้กล่าวว่า อภัยทาน หมายถึง การลดโทษหรือการยกโทษให้แก่กัน ไม่ถือโทษโกรธพยาบาทอาฆาตจองเวรต่อกันอีกต่อไป การให้ลักษณะนี้เป็นการสร้างบรรยากาศของสมานฉันท์ให้เกิดขึ้น โดยการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลแสดงให้บุคคลอื่น หรือกลุ่มบุคคลอื่นไม่มีความเกรงกลัว ขลาดกลัว หรือหวาดระแวงต่อการคิด พูด และการกระทำของเราอันเป็นการเปิดพื้นที่ให้จิตของเราได้มีโอกาสให้อภัยในสิ่งที่คนอื่นทำไม่ดีกับเรา หรือขออภัยต่อบุคคลอื่น ในสิ่งที่เราได้ล่วงละเมิดในวิถีทางที่ไม่เหมาะสมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งนำไปสู่การไม่จองเวรหรือพยาบาทซึ่งกันและกัน (พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (นินิบุญญากร), 2554) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐพล แก้วขັນ ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์การอภัยโทษในคัมภีร์พระพุทธศาสนา” ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดเกี่ยวกับการอภัยโทษในคัมภีร์พระพุทธศาสนา สอดคล้องกับคำสอนของพระพุทธเจ้าในหลักการที่สำคัญ 3 ประการ คือ ให้งดเว้นจากความชั่ว ให้ทำแต่ความดีและชำระจิตใจของตนให้สะอาดบริสุทธิ์ มีผลต่อการพัฒนาจิตใจ เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ เป็นการยุติผลกระทบข้ามภพข้ามชาติ และเป็นการสร้างมหากุศลที่เป็นมहाทาน ดังนั้นในอนาคต ภาครัฐควรมีการนำเอาการอภัยโทษในคัมภีร์พระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ให้มากขึ้นเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งและสร้างความปรองดองในสังคมไทย (ญัฐพล แก้วขັນ, 2555)

2.3 ด้านความสามัคคี พบว่า พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นต่อการปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้โดยรวม อยู่ในระดับมาก และในรายข้อ พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริงที่ว่า ความสามัคคีพร้อมเพรียงกันสามารถสร้างความเป็นปึกแผ่น ความเป็นเอกภาพให้เกิดขึ้นในสังคม นำไปสู่สังคมสันติสุขปรองดองและสมานฉันท์ การเคารพธรรม คือ ความสามัคคีจะนำมาซึ่งความปรองดองสันติสุขได้นั้น จะต้องมีความเสมอภาค ความยุติธรรม และความเท่าเทียมกันในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเศรษฐกิจ และด้านกฎหมาย โดยปราศจากอคติ เลือกปฏิบัติ สอดคล้องกับแนวคิดของ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ที่ว่า สาธารณโภคีตา เป็นการแบ่งปันให้ถึงซึ่งประโยชน์โดยเสมอภาคเท่าเทียมกัน เช่น การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาประเทศต้องมีเหตุมีผลด้วยความเป็นธรรม การขาดธรรมในการแบ่งปันโดยการมีอคติ ปฏิบัติเฉพาะพรรค

พวกที่เป็นพวกเดียวกัน เป็นเพื่อน เป็นญาติพี่น้อง ซึ่งผิดหลักธรรมอันทำให้เกิดความแตกแยก สังคมต้องการสร้างหลักการแบ่งปันให้มีคุณธรรมและให้ทุกคนเคารพธรรม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2551) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูกันตสีลาภวิวัฒน์ (ชนิดฉนทโก) ได้ศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมความสามัคคีในสังคมไทยตามหลักอริยฐานธรรม 4 ผลการศึกษา พบว่า สังคมไทยต้องการความเป็นหนึ่งเดียวของผู้คนในสังคม ด้วยการรวมพลังกัน ปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ถูกต้องดีงามตามหลักการ ข้อบังคับ กติกา และศีลธรรม สิ่งที่จะเป็นแรงขับเคลื่อนสังคมไทยให้เดินหน้าไปสู่ความสามัคคี คือ ทุกคนใช้ปัญญาในการทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ ดำรงมั่นในความจริงที่รู้ชัดด้วยปัญญา มีการสละสิ่งทั้งหลายอันผิดพลาดจากความจริงเสียได้ และใช้วิถีทางสันติระงับโทษข้อขัดข้องมัวหมองวุ่นวาย ทำจิตใจให้สงบได้ ถือความสามัคคีเป็นใหญ่ย่อมส่งผลให้เกิดความสงบสุขทั้งแก่ตนและสังคมอย่างแท้จริง (พระครูกันตสีลาภวิวัฒน์ (ชนิด ฉนทโก), 2556)

2. พระสังฆาธิการได้เสนอแนะแนวทางการสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้มากที่สุด โดยพิจารณาเป็นรายด้านดังนี้

2.1 ด้านการสื่อสาร ได้แก่ ควรมีการสื่อสารให้ข้อมูลที่เป็นความจริงต่อสังคมมากที่สุด ไม่ปิดบังอำพรางข้อมูลและข้อเท็จจริงที่ประชาชนต้องรับรู้ ควรเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความจริง ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แม้ผู้นั้นจะเป็นคู่กรณีก็ตาม ควรมีการควบคุมสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบด้านการสื่อสาร โดยไม่ละเมิดสิทธิของกันและกัน และให้บังคับใช้กฎหมายด้านสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจะรับฟังข่าวสารในหลาย ๆ ช่องทาง เพื่อความถูกต้องและได้รับรู้ข่าวสารอย่างแท้จริง พร้อมทั้งควรพิจารณาให้ดีกว่าที่จะรับฟังข่าวสาร เพื่อไม่เกิดความแตกแยกในสังคม และสื่อสารมวลชนควรรับผิดชอบในการนำเสนอข่าวสารที่เป็นจริง และมีความกล้าหาญเชิงจริยธรรมในการนำเสนอข่าวสาร สอดคล้องกับ ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ กล่าวว่า ในการสื่อสารที่ดีนั้น บุคคลไม่ควรสื่อสารหรือพูดด้วยคำเท็จทำให้คนอื่นเสียหาย ไม่พูดส่อเสียดให้คนอื่นเข้าใจผิดทะเลาะเบาะแว้งกัน ไม่พูดคำหยาบให้เกิดความเสียหายกับผู้อื่น และไม่พูดเพื่อจ้องร้ายสารประโยชน์ การสื่อสารด้วยสัมมาวาจาย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการสื่อสารและเป็นเครื่องชี้วัดประสิทธิภาพความสำเร็จของการสื่อสาร (ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์, 2518)

2.2 ด้านการให้อภัย ได้แก่ ทุกฝ่ายควรหันหน้าเข้าหากัน ให้อภัยซึ่งกันและกัน พูดจาอย่างประนีประนอม เพื่อให้สังคมเกิดความสันติสุข โดยใช้หลักสาราณียธรรม 6 ควรให้อภัยอย่างมีเหตุผล มีความยุติธรรม และควรตั้งอยู่ในหลักศีลธรรม โดยเฉพาะเมตตากรรม ควรปลูกฝังจิตสำนึกในการให้อภัยมากที่สุด ควรให้ออกาสผู้อื่นเพื่อกลับตัวกลับใจเป็นคนดีและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และควรให้อภัยแก่คู่กรณีเพื่อความไว้วางใจและมีความรู้สึกที่ดีต่อกันและเจรจาตามหลักนิติธรรม ดังคำกล่าวของ ท่านพุทธทาสภิกขุ ว่า อภัยทาน หมายถึง

ไม่ต้องกลัว ให้อภัย คือ เราให้ความไม่ต้องกลัวแก่บุคคลนั้น แปลว่า บุคคลนั้นไม่ต้องกลัวเรา นี่คือให้อภัย ที่นี้บางคนอาจจะคิดว่า นี่มันไม่ใช่ให้ทาน นี่มันไม่รู้ เขาพูดไปทั้งที่ไม่รู้การให้อย่างนี้ เรียกว่า ให้ทาน แต่เขาเรียกว่า อภัยทาน เป็นสิ่งที่ให้กันได้ ให้ได้ทั้งทางกาย ให้ได้ทั้งทางวาจา ให้ได้ทั้งทางจิตใจ ทางร่างกาย เขามาขอขมาขออภัยเราก็มารับ ทางวาจา บอกโอฬารกรรม ทางจิตใจ เราก็มลัดความโกรธ ความอาฆาตจองเวรอย่างนี้เรียกว่า อภัยทาน ทั้งนี้ มีได้ทั้งทางกาย ทางวาจา ทางใจ (พุทธทาสภิกขุ, 2533)

2.3 ด้านความสามัคคี ได้แก่ ควรสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นอันเป็นรากฐานของความปึกแผ่นในสังคม ควรร่วมมือร่วมใจกันเพื่อความรักสามัคคีของคนในชาติ ควรนำความสามัคคีมาสร้างความปรองดองเพื่อสันติสุขในสังคม เป็นการสลายความขัดแย้งในสังคม ควรทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดความสามัคคีสมานฉันท์ของคนในชาติ และควรเริ่มสร้างความสามัคคีจากสถาบันครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติพร้อมกัน สอดคล้องกับ มุฑิตา แซ่ซ่ง และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง “รูปแบบการจัดการและการส่งเสริมความสามัคคีเพื่อความปรองดอง กรณีศึกษาสาขา เศรษฐกิจพอเพียง คณะบริหารศาสตรมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี” ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาของความสามัคคี เกิดจากความขัดแย้งหรือความไม่เป็นธรรมของ 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) ผลประโยชน์ 2) อำนาจ และ 3) ความเชื่อและทัศนคติ ซึ่งอาจจะเกิดจากปัจจัยอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายปัจจัยร่วมกัน ปัจจัยแต่ละอย่างมีสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เป็นสภาพที่สามารถถูกจัดการได้ ทำให้ปัญหามานปลายและแก้ไขได้ยากยิ่งขึ้น เห็นได้ชัดในกรณีความขัดแย้งทางการเมืองของไทยในปัจจุบัน ในระบอบประชาธิปไตยที่คำนึงถึงความเห็นที่แตกต่างของทุกฝ่ายนำไปสู่ความปรองดองได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “ถูกทุกอย่างอาจไม่ใช่ความเป็นธรรม” แต่หากคำนึงถึงเสียงส่วนใหญ่ หรือการแข่งขันเพื่อให้ได้เสียงข้างมากทำให้สังคมเกิดความขัดแย้ง และแตกแยกได้ การสร้างความสามัคคีปรองดองจึงต้องอาศัยการจัดการเพื่อลดความขัดแย้งของปัจจัยเหล่านี้ และยุติการถูกจัดการเพื่อสร้างความขัดแย้งดังกล่าวให้ได้เสียก่อน (มุฑิตา แซ่ซ่ง และคณะ, 2555)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีการมีต่อการปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ พบว่า พระสงฆ์มีการมีความคิดเห็นต่อการปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความสามัคคี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านสื่อสาร ส่วนด้านการให้อภัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และการเสนอแนะแนวทางการสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ ในด้านความสามัคคี ควรสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นอันเป็นรากฐานของความปึกแผ่นในสังคม นำความสามัคคีมาสร้างความปรองดองเพื่อสันติสุขในสังคม เป็นการสลายความขัดแย้ง

ในสังคม ด้านการให้อภัย ให้อภัยซึ่งกันและกัน พุดจาอย่างประนีประนอม เพื่อให้สังคมเกิดความสันติสุข ควรให้อภัยอย่างมีเหตุผล มีความยุติธรรม และควรตั้งอยู่ในหลักศีลธรรม และด้านการสื่อสาร ควรมีการสื่อสารให้ข้อมูลที่เป็นความจริงต่อสังคมมากที่สุด ควรเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความจริง ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นต้น ในการบทความวิจัยนี้ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมในงานวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของพระสงฆ์ในการที่มีต่อการปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้” มีดังนี้ **1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย**

1.1) โดยภาพรวม มีข้อเสนอแนะดังนี้ คณะสงฆ์และผู้เกี่ยวข้องทุกคนควรให้ความสำคัญและตระหนักในการปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้ และส่งเสริมสนับสนุนให้ดีขึ้น โดยการเผยแพร่ให้ความรู้ในการปรองดองสมานฉันท์เพื่อให้สังคมเกิดสันติสุข ส่งเสริมสนับสนุนให้นาหลักสัมมาวาจา หลักการให้อภัย และหลักสามัคคีธรรม มาปฏิบัติในสังคมประจำวัน เพื่อจัดความแตกแยก ความขัดแย้งในสังคม สร้างความปรองดองและสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในสังคม

1.2) ด้านการสื่อสาร มีข้อเสนอแนะดังนี้ คณะสงฆ์และผู้เกี่ยวข้องทุกคน ควรส่งเสริมสนับสนุนในการรับฟังและรับรู้ข่าวสารที่เป็นจริงและถูกต้อง เพื่อไม่ให้เกิดความแตกแยกในสังคม และควรพิจารณาโดยแยกแยะในการเสพข่าวสารทุกครั้ง

1.3) ด้านการให้อภัย มีข้อเสนอแนะดังนี้ คณะสงฆ์และผู้เกี่ยวข้องทุกคน ควรส่งเสริมสนับสนุน และปลูกฝังจิตสำนึกในการให้อภัยแก่กันและกันอย่างมีเหตุมีผล พร้อมทั้งรู้จักการให้ออกาสแก่ผู้อื่น ซึ่งสามารถนำไปสู่ความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขได้

4) ด้านความสามัคคี มีข้อเสนอแนะดังนี้ คณะสงฆ์และผู้เกี่ยวข้องทุกคน ควรส่งเสริมสนับสนุนความสามัคคีให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นและสังคมส่วนรวม โดยการทำกิจกรรมร่วมกัน ร่วมมือ ร่วมใจกันในการสร้างความสามัคคีเพื่อนำสังคมไปสู่ความปรองดองและสันติสุข

2) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1) ควรศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้

2.2) ควรศึกษาการนำหลักสัมมาวาจาไปใช้ในการสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในภาคใต้

2.3) ควรศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาเพื่อสร้างสังคมแห่งการปรองดอง

เอกสารอ้างอิง

- ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์. (2518). ศาสนา. กรุงเทพมหานคร: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐพล แก้วขัน. (2555). การศึกษาวิเคราะห์การอภัยโทษในคัมภีร์พระพุทธศาสนา. ใน ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระครูกันตสีลาภินันท์ (ชนิด ณฑโก). (2556). การส่งเสริมความสามัคคีในสังคมไทยตามหลัก
อริยฐานธรรม 4. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา.
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2546). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. (พิมพ์ครั้งที่
10). กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2551). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม.
(พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- _____. (2551). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพมหานคร:
สหธรรมิก.
- พระมหารัษฎา ธรรมหาโส (นิธิบุญยากร). (2554). พุทธสันติวิธี: การบูรณาการหลักการและ
เครื่องมือจัดการความขัดแย้ง. กรุงเทพมหานคร: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- พุทธศาสนิกชน. (2533). ทาน ศีล ภาวนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มุกิตา แซ่ซ่ง และคณะ. (2555). รูปแบบการจัดการและการส่งเสริมความสามัคคีเพื่อความ
ปรองดอง กรณีศึกษาสาขา เศรษฐกิจพอเพียง คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัย
อุบลราชธานี. ใน โครงการเสริมสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของพลเมืองในการ
ปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- Best, J. (1977). Research in Education. New Jersey: Prentice Hall.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research
Activities. Journal Education and Psychology Measurement, 3(30), 607-
610.
- Likert, R. (1992). New pattern of management. New York, NY: McGraw - Hill.